

budno biti naklonjen svome biću, mnogo voleti sebe, inače je dovoljan tek neoprezan korak, nesvestan gest — i stvari će ga povrediti. A uja ne zna i neće da se čuva.

Soba njega ne prima u sebe, on se ne nastanjuje u nju, naprotiv, ona se useljava u njegove uske grudi, razbijajući ga i raznosi svojim prostorom. I te kako uji treba hrabrosti da u ovoj sobi, pred san, zatvori oči i prepusti se strašnoj navali prostora koji nahruljuje sa visoke tavanice i gneće ga, mrvi. On se u njoj ne budi sa nekom zračnom mišljom, nadom, koja bi imala odsjaj ovoga ogledala u sebi, niti će u omamnom samoposmatranju, u zanesenom razgledanju odjednom čudne, kao prvi put otkrivene linije svoje isušene ruke otkriti, iznenaden, kako je u vazduhu drži taman na način na koji se čunak te peći u sobi naginje ka zidu. Soba je čvrsta i nepomerljiva i, dok uja prolazi kroz nju, klateći se i leljući, ona ga ispija lako, na dušak.

Zato se, dakle, uja iz Bodošina vraća onako raspuknut, i na naša pitanja o nalazima lekara odgovara odsutno: **Sve po starom**, a malo kasnije, kao da se nečega setio, trza se i suvo nam gleda pravo u oči, pa, kao da se radi o nekom drugom, zlurado dodaje: **Biće gore, biće gore**.

NENA SE nadnosi nad moj rukopis kao kupač nad reku u jari leta. Osvrćem se, užasava me njen misao. Govorim joj da se ne može zgrejati med zidovima rečnice, da to nije kuća, dom, da se one neće raskriliti pred njom, kao moji dlanovi kada joj obujmili dojku. Objasnjavam joj da ja to berem bolesnu tatulu, listove bez zelenih pluća, koji nisu nikada prodati i u čijim ostavama nema ozona.

Nena zna da joj lažem, ona jasno vidi: i prikupljam uju, nameštam ga na uznak u travu, čučam i nadnosim se nad njegovog mišića lice. Plitko udihem vazduh, tek u usta, tako da mi pluća ne popiju njegov sok, potom stavljam svoje usne na ujine i duvam. Prodisaće!

Nena zapaljuje astma-cigaretu i kašuje. Govori mi da uzmem veliki nož i da ga zarijem u Žutkino ispučalo grlo, da isčećem Žuktine plodove, kako bi, u korov i dubrište, psima, iscurio zeleni sok koji me truje. **Ja sam tu, kaže, voli me, biće ti toplo i bezbedno u meni. Zaspaeš**.

Žarko je vreme danas, jara je, a uja ne gleda ovamo, neće me grditi što je puštar. **Skoči u reku, Neno!**

UJINA SMRT nije velika, ali ne dozvoljava da je zapostavimo. Uvek nešto posluje po kući i avlji. Toliko puta sedne o ručku za sto, nareduje da postavimo tanjur i za nju, ali nikada ne jede. U tanjurju joj stoji kašika, pusta, no mi neprestano čujemo lupkanje kao da neko jede. Ponekad je obuzme nesanica, dolazi u moj krevet, na moje uzglavlje. Tada moram da bdim, razgovaram s njom, da je tetošim i mazim.

Pokušavam da je mimoide, da joj uteknem bar za izvesno vreme. U potajni pripremam bekstvo, putovanje. Putovanje, zapravo, sazreva duboko u meni, skriveno, ni ja ga u prvi mah ne primećujem. Posle probdevene noći, i sam iznenaden, zatičem sebe u pakovanju kofera. Ne javljam se nikom, iskradam se iz avlje, Belov me na vratima njuši i liže mi stopala, bez kevčanja, potmulo skičeći, pridružen mojoj zaveri. Sa lišća i grana se cedi pihtijast mrak, kapljice na mene, zakrjuje me, podgrevaju nadu da sam ostaо neopăzen, da će umaci. Žurim, potrčavam, i ne osvrćem se, strah me je da ne zateknem ujinu smrt kako me sa prizora gleda i maša suvom i kvrgavom rukom, kao dudov štap. Jer, u tom slučaju morao bih da mislim tokom putovanja na nju, da joj se povremeno javljaju razglednicama, frazama o lepoti predela kroz koje prominjuje moje telo, i da obavezeno, na kraju tih karti, ispisujem gnušnu laž da mi je žao što i ona nije pošla sa mnom.

Najčešće se, medutim, ispostavlja da joj nisam umakao. Dok na šalteru uzimam kartu, ona me iznenada hvata za ruku, kikoće se i nestasno mi namiguje, kao da smo to nas dvoje, složno i vešto, uspeli da namagarcimo nekoga trećeg. Ili mi, pak, dok ulazim u voz, upravo ona, već u hodniku kupea, predusretljivo uzima kofer i pomaže da se uspmem, a lice joj pritom mirno, spokojno, kao da smo se tokom prethodnih dana do u tančini dogovarali o zajedničkom putovanju. Tek joj u očima nazrem nešto pritajenog prekora.

Jednom mi se, itako, nametljivo pridružila na kratkom letovanju u Kostanci. Sve vreme bila je podnošljiva, bez ikakvih protheva. Zadovoljavala se da me čutke posmatra dok ležim na plaži, bez gundanja je trpela gužve u koje sam je uvlačio po autobusima i zaparnim ekspres-restoranima. Nije propušta da uveče šeta sa mnom. Ne bi sa mnom išla ukorak, no postrani i malo iza.

Jedne večeri sam odocin u šetnji, mrak je škropio vidikom sa razjapljene pučine duvao je vetar. Ujina smrt se, mimo običaja, u šetnji polako prišnjala tik uza me, potom pod bluzu i pazuha. Ali, ni tamo se, valjda, nije mogla zgrejati, pa se neprimetno uvukla u mene, tamo se sasvim pritajila, bila bez glasa i komemšanja, da se ne bih nalođio i isterao je napolje. Prečutno sam se pomirio s tim, čas potom i sasvim zaboravio na nju. Vetar mi je razvezavao svaku misao, opreznost, kao da mi je duvao za čelom; koračao sam nesvestan sebe, ne sećajući se ničega što je bio moj život, niti sam osluškivao još neodškrnute dane da bih potkrepio inat da živim ne pitajući se za razlog. Biće da nisam imao lika, i da je odnekud iznenada iskrnsuo prijatelj, ne bi me, u mimohodu, prepoznao i oslovio. Tako sam, odsutan, došao do same ivice doka, zastao zagledan niušta. Nisam ni osetio kada se ujina smrt pokrenula u meni, propela se i opasnoagnula ka dubokom procepu između dva talasa. Prenula me je ruka koja je snažno stisnula košulju, zarila se grčevito u moje rame. Dokerski radnik mahao je glavom sačutno i prekorno. Bilo me je stid.

Isto veče napisao sam žučno pismo uji, zamerajući mu što ne pazi na svoju smrt, što joj dozvoljava da se smuči i vazda prišljameće uza me. Neka je drži u kući, pored sebe, na oku, inače će je jednom za svagda oterati od sebe, bez obzira koliki će mu bol time pričiniti.

Uja nije odgovarao na pismo. Ali nakon nekoliko dana, u noći, iz sna, čuo sam kako me hrapavim glasom doziva, vapijući da mu donesem vode. Vlažni grgoj slivao se u bokal, polazio ka uji, negde, ne znajući, zapravo, gde je njegovo grlo, ruka sa vodom bila je ispružena, ali nije dosezala do njega. Na nekom delu puta mora da sam zastao, pomučen, ne znajući kuda idem, ni ko me to više. A tren kasnije probudio sam se ledno otrežen, i govorio sebi da je to san, ali na hodniku hotela, ispred mojih vrata, zatekao sam razmrskano staklo bokala u lokvi vode.

(Odlomak)

A. R. AMENS

transakcija

AKO ĆE SE BILO ŠTA PORAVNATI S TOBOM BIĆE TO VODA

Potoci liju iz planine u belu učmalost
(takvo je gnušanje visine)
uspovaravaju zatim u gorske kotline ili visoke močvare
i usporavajući oslobadaju složena obličja
na dnu velikih reka
ili daju prvi zaokret uzvodno prema ravnicama:

to važi za moderne potoke: ako ga je talog
gipkijim načinio
može se smatrati starim, posledica

pritiska, možda dugotrajnog; okorelosti:
stari potoci iz kojih voda je
nestala zanimljivi su,

voda, kao duh,
tiska tvari unaokolo da bi se govor
održao u jednom od svojih najstvarnijih izraza:

voda svakako zanimljiva je (kao i duh što je) i
mala stena, glečerni mulj, isto toliko:
ali više zadovoljstva daje (agma & migma)

sama stena ili odredenom prosipanju
ili svaljena u daleko skorije vreme:
onda kamen sličan vodi, te zgrejane težnje &

odlaženjem hlađi se do tačne koncentracije, ja
mislim pričanje nije unapred smisljeno:
sadašnjost dozvoljava čitanje umnogome

stare materije: ali ništa od toga ne treba da bude
čitano: govori samo za sebe (i
reklo je samo) tako reći savršeno samo po sebi.

TRANSAKCIJA

Prisustvovao sam pogrebu svih mojih ružičastih osećanja:
izvršio sam ritual, jednostavan i odlučan:
dugi sanduk primio je prosipanje sivog tla jedva
dokazavši da primećuje šta: vršio sam razmenu polako

delo za uobičajeni bol: služba je potajna:
malo je bilo razloga za pokazivanje, mada ni razloga da se
ne pokazuje: odvijalo se ravnodušno, sa svojstvenom
ozbiljnošću i nedostatkom svake buke: ceremonije samog sebe

čini se da se uvek događaju daleko od ruševina ljudi
gde zaista nema mnogo čega da se očekuje, nema ruku,
nema zagrljaja: dan je bio u redu: izvesne prilike
pretežu vreme: šume odmah levo

bile su prošeće šume: dakle, okrenuo sam se najzad od
zbivanja, površine zaglađene u vrstu pečata,
i pokušao da opazim šta bi se moglo misliti da će ostati:
sve je bilo tu, sunce, povetarac, šume

(kao što sam rekao), mala humka od nemirnih busena
trave: ali drveće je bilo uspravne senke, povetarac
bio je protiv hladovine, šume su se njihale sive
kao duboka voda: pogledao sam unaokolo da vidim šta je
ostalo,

alatke, i podigao ih i otišao, ostavljajući
sve svoje blago tamo odakle me oni možda nikad više neće
uznemiriti, povećati se ili poludeti: odluka smiruje:
senke su bestelesni oblici, ipak imaju pesmu.

Preveo: J. Kocijančić